OPENBAAR

Memo raad

Aan	**:** De gemeenteraad
Van	**:** Het college van burgemeester en wethouders
Datum	**:** 22 september 2026
Doel:	**:** Informeren
Onderwerp	**:** Toelichting programmabegrotingswijziging 2027 – urgente en wenselijke beleidsvoorstellen
Inlichtingen bij	**:** Rick Boersma, teammanager Concerncontrol

---

Kennisnemen van
De voorgestelde urgente en wenselijke beleidsvoorstellen die wij door middel van een programmabegrotingswijziging aan de Programmabegroting 2027-2030 willen toevoegen.

Inleiding
De Programmabegroting 2027-2030 is opgesteld zonder nieuw beleid. Gezien de lopende coalitieonderhandelingen is ervoor gekozen terughoudend om te gaan met het opnemen van nieuwe beleidsvoornemens.

Tegelijkertijd zien wij een aantal onderwerpen waarvoor het wenselijk of noodzakelijk is om niet te wachten met besluitvorming. Het gaat om onderwerpen waarbij sprake is van wettelijke verplichtingen, noodzakelijke investeringen en vervangingen, continuïteit van bestaande activiteiten of een duidelijke urgentie.

Wij stellen daarom voor om deze onderwerpen via een programmabegrotingswijziging toe te voegen aan de Programmabegroting 2027-2030.

In dit memo lichten wij de voorstellen afzonderlijk toe. Per voorstel wordt ingegaan op de aanleiding, het financiële effect, de onderbouwing van het bedrag, de belangrijkste argumenten en de kanttekeningen.

Inhoud
1. Beschikbaar stellen veilige Generatieve AI I
In de budgetten voor de uitvoering van de i-visie zijn beperkte middelen opgenomen voor AI, RPA (robot gestuurde procesautomatisering) en chatbots. Door de komst en populariteit van generatieve AI en Large Language Models, zoals ChatGPT en Copilot, zien wij een forse toename van het gebruik hiervan binnen de gemeente. Met een eigen AI omgeving kunnen we het gebruik van AI

veilig inzetten binnen onze bedrijfsprocessen, waarmee we risico's op onder andere datalekken beperken. Het is daarom noodzakelijk om in te zetten op het faciliteren van verantwoord gebruik van generatieve AI.

Financieel effect

Jaar	Bedrag
2027	€ 300.000
2028	€ 300.000
2029	€ 300.000
2030	€ 300.000

Onderbouwing bedrag
Uitgaande van gemiddelde kosten van € 30 per gebruiker per maand aan licentiekosten (€ 360 per jaar), komen inclusief implementatie- en trainingskosten de benodigde middelen uit op € 300.000 per jaar.

Argument
Wij weten dat generatieve AI ook binnen onze gemeente wordt gebruikt en dat de behoefte hieraan groot is. Het onmogelijk maken van AI binnen onze ICT-infrastructuur kan leiden tot schaduw-IT waar geen grip op is. Door generatieve AI verantwoord te faciliteren kunnen wij hierop meer grip houden. Daarnaast kan een verantwoorde inzet van AI een positief effect hebben op de bedrijfsvoering, bijvoorbeeld door medewerkers te ondersteunen bij routinematige werkzaamheden, informatie sneller toegankelijk te maken en processen efficiënter in te richten. Daarmee kan AI bijdragen aan een hogere productiviteit, betere dienstverlening en ruimte voor medewerkers om zich te richten op werkzaamheden met meer maatschappelijke en inhoudelijke waarde.

Kanttekening
De ontwikkeling van generatieve AI gaat snel. Europa en Nederland zijn hierin geen koploper, maar werken aan een inhaalslag. Een keuze voor een Europese oplossing kan minder functionaliteit en gebruiksgemak tot gevolg hebben.

2. Hardware vervanging
In 2027 zijn verschillende onderdelen van onze ICT-infrastructuur aan vervanging toe. Het gaat onder andere om infrastructuurcomponenten zoals routers, switches en wifi-accesspoints en om monitoren en dockingstations op de werkplekken.

Financieel effect

Jaar	Bedrag
2027	€ 50.000
2028	€ 52.600
2029	€ 52.000
2030	€ 51.300

Onderbouwing bedrag
Op basis van een investering van € 250.000, een afschrijvingsperiode van vijf jaar en een rentepercentage van 1,32% ontstaan de genoemde kapitaallasten.

Argument
De technische en economische levensduur en de ondersteuning voor beveiligde updates van de apparatuur lopen ten einde. Ook neemt de kans op storingen toe en stellen vernieuwde software en toepassingen hogere eisen aan de apparatuur.

Kanttekening
De noodzakelijke vervanging vraagt om tijdige beschikbaarheid van het investeringskrediet. Het investeringskrediet bedraagt € 250.000. De kapitaallasten worden gedekt uit de reserve kantoorautomatisering.

3. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed
Voor het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed is budget nodig om de voorgenomen verduurzamingsprojecten uit te voeren. De uitvoering is voorzien in de periode 2027 tot en met 2030.

Financieel effect

Jaar	Bedrag
2027	€ 180.300
2028	€ 180.300
2029	€ 180.300
2030	€ 180.300

Onderbouwing bedrag
De structurele kapitaallasten bedragen € 410.000. De structurele besparing bedraagt € 229.700. Hiermee is rekening gehouden bij het aangevraagde bedrag. Het investeringskrediet bedraagt € 7.054.000.

Argument
De nationale klimaatdoelstelling bedraagt 55% CO_2-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Daarnaast is in het coalitieakkoord 2022-2026 vastgelegd dat de gemeente haar voorbeeldrol serieus neemt en haar vastgoed stapsgewijs verduurzaamt. Ook is duurzaamheid als onderwerp opgenomen in het vastgoedbeleid uit 2017. De gemeente geeft hier invulling aan via de vastgoedstrategie, beheerplannen en het verduurzamingsprogramma.

Kanttekening
Het niet verduurzamen kan leiden tot hogere energielasten, hogere exploitatiekosten en waardevermindering van vastgoed. Ook bestaat het risico dat in de toekomst een grotere inhaalslag nodig is. Daarnaast kunnen wettelijke verplichtingen en toezicht een rol spelen.

4. Implementatie en inrichting nieuw erfgoedportaal en databeheersystemen
De gemeentelijke erfgoedcollecties en archieven zijn via het Erfgoedportaal digitaal beschikbaar. Zowel de digitale databeheersystemen als het portaal zijn verouderd en voldoen niet meer aan de landelijke richtlijnen. Daarnaast zijn de huidige systemen in strijd met de aanbestedingsregels, waardoor een nieuwe aanbesteding noodzakelijk is.

Financieel effect

Jaar	Bedrag
2027	€ 210.000
2028	€ 10.000
2029	€ 10.000
2030	€ 10.000

Onderbouwing bedrag
Het bedrag betreft € 200.000 aan eenmalige implementatiekosten en € 10.000 structureel voor de jaarlijkse licentie-, onderhouds- en hostingkosten.

Argument
De huidige databeheersystemen zijn strijdig met de aanbestedingsregels en voldoen niet meer aan de landelijke richtlijnen. Een nieuw aan te besteden erfgoedportaal draagt bij aan de gemeentelijke erfgoeddoelen en is noodzakelijk voor het realiseren van het Erfgoedlaboratorium.

Kanttekening
Zonder deze middelen kunnen de systemen en het portaal niet opnieuw worden aanbesteed, geïmplementeerd en ingericht. Daarmee blijven de huidige knelpunten bestaan.

5. Uitvoering Transitieplan Omgevingswet
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft iedere gemeente een tijdelijk omgevingsplan gekregen. Gemeenten hebben tot 2032 de tijd om het tijdelijke omgevingsplan om te zetten in een integraal omgevingsplan. Voorgesteld wordt om hiervoor een nieuwe bestemmingsreserve Transitieplan in te stellen.

Financieel effect
Jaar Bedrag
2027 € 1.500.000 storting reserve

Onderbouwing bedrag
De Algemene Reserve wordt eenmalig met € 1.500.000 verlaagd en dit bedrag wordt gestort in de nieuw in te stellen bestemmingsreserve Transitieplan Omgevingswet. Uit deze reserve wordt in de jaren 2027 tot en met 2031 jaarlijks € 300.000 ten gunste van de exploitatie onttrokken. De reserve wordt daarmee in vijf jaar volledig ingezet.

Argument
Het omzetten van het tijdelijke omgevingsplan naar een integraal omgevingsplan is een wettelijke verplichting. De gemeente moet deze omzetting uiterlijk in 2032 hebben gerealiseerd.

Kanttekening
Voor de omzetting is ook interne ambtelijke inzet noodzakelijk. Deze inzet kan ten koste gaan van reguliere werkzaamheden. Het voorgestelde budget is bedoeld voor externe advisering en begeleiding.

6. Inspectie Toezicht en Handhaving Kinderopvang
Vanaf 1 juli 2026 gelden nieuwe kwaliteitseisen voor de gastouderopvang. Hierdoor nemen de kosten voor toezicht en handhaving toe omdat inspectiebezoeken langer duren.

Financieel effect
Jaar Bedrag
2027 € 50.000
2028 € 50.000
2029 € 50.000
2030 € 50.000

Onderbouwing bedrag
Benodigd is € 130.000: € 10.000 voor langere inspecties bij gastouders, € 100.000 voor inspectie van 67 kinderopvanglocaties, € 10.000 voor incidenteel onderzoek en € 10.000 voor nader onderzoek. Het huidige budget bedraagt € 81.200; het tekort bedraagt € 50.000.

Argument
Het betreft een noodzakelijke budgetaanpassing. Jaarlijks moeten kinderopvanglocaties, gastouderbureaus en buitenschoolse opvanglocaties worden geïnspecteerd. Daarnaast is budget nodig voor incidentele en nadere onderzoeken.

Kanttekening
Zonder verhoging van het budget loopt de gemeente het risico haar wettelijke taak op het gebied van toezicht en handhaving onvoldoende te kunnen uitvoeren.

7. Nieuwbouw sporthal Keucheniusstraat
Op 27 januari 2025 heeft de gemeente een extra krediet beschikbaar gesteld voor de realisatie van het Kind Expertise Centrum en de aanpalende gymzaal. Eén gymzaal op deze locatie is niet voldoende. Daarom wordt voorgesteld een sporthal te realiseren. De sporthal wordt kostprijsdekkend verhuurd aan Actief Zutphen. Actief Zutphen draagt zorg voor het beheer en de exploitatie. Dit is in een beeldvormende begroting gepresenteerd. Bij dit besluit wordt het bedrag verwerkt in de programmabegroting. Wij komen met een apart raadsvoorstel voor de uitwerking.

Financieel effect
Jaar Bedrag
2027 € 29.400
2028 € 424.500
2029 € 424.500
2030 € 424.500

Onderbouwing bedrag
De totale investeringskosten zijn geraamd op € 10.103.700 exclusief btw, prijspeil 2027. Het reeds beschikbare krediet bedraagt € 1.831.500. Het aanvullend benodigde investeringskrediet bedraagt daarmee € 8.272.200.

Argument
De sporthal draagt bij aan de spreiding van sportaccommodaties en is multifunctioneel inzetbaar. De sporthal kan voorlopig ook dienstdoen als tijdelijke gymlocatie voor andere scholen wanneer bestaande accommodaties worden vervangen.

Kanttekening
De sporthal heeft impact op de buurt, verkeersveiligheid en parkeergelegenheid. Daarnaast is nog geen garantie dat tijdig een elektriciteitsaansluiting beschikbaar is. Ook moet de exploitatievergoeding van de gemeente aan Actief Zutphen worden verhoogd.

8. Vervangende nieuwbouw van vier gymzalen
De gemeente heeft op grond van de onderwijswetgeving de wettelijke taak om goede en voldoende gymaccommodaties voor het onderwijs aan te bieden. De huidige accommodaties zijn oud en voldoen niet meer aan de huidige technische, maatvoerings- en duurzaamheidseisen. Bij dit besluit wordt het bedrag verwerkt in de programmabegroting. Wij komen met een apart raadsvoorstel voor de uitwerking.

Financieel effect
Jaar Bedrag
2027 –
2028 € 7.400
2029 € 166.500
2030 € 374.400

Onderbouwing bedrag
De investeringskosten zijn geraamd op € 5.540.000 voor de Hobbemakade, € 3.208.300 voor Het Zwanevlot 316a en € 3.319.800 voor de Rietbergstraat 2. Het totale investeringskrediet bedraagt € 12.068.100.

Argument
De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende en kwalitatief goede, veilige en verantwoorde gymaccommodaties. De huidige accommodaties zijn sterk verouderd en voldoen niet meer aan de geldende maatvoeringseisen voor veel sporten.

Kanttekening
Bij sloop en nieuwbouw is op een aantal locaties tijdelijke huisvesting nodig. De vervanging wordt na elkaar opgepakt, waardoor vertraging bij één locatie gevolgen kan hebben voor volgende locaties. Daarnaast kan de aanbesteding hoger uitvallen door verdere stijging van de bouwkosten.

9. Jongerenwerk op straat
Jongerenwerk in de VO-scholen en jongerenstraatwerk zijn succesvolle interventies binnen het jongerenwerk. Het jongerenstraatwerk vormt een belangrijk onderdeel van de infrastructuur rondom jongeren. De kosten voor de inzet van jongerenstraatwerkers stijgen. De indexatie is niet toereikend.

Financieel effect

Jaar	Bedrag
2027	€ 35.000
2028	€ 35.000
2029	€ 35.000
2030	€ 35.000

Onderbouwing bedrag
De middelen zijn nodig voor de gestegen personeelskosten van twee fte jongerenstraatcoaches.

Argument
De jongerenstraatcoaches zijn een belangrijk onderdeel van het netwerk rondom jongeren. Zij signaleren opvallendheden, leggen contact met jongeren en ouders en werken samen met onder meer jongerenwerk, politie en andere betrokken partijen.

Kanttekening
De invulling van het jongerenwerkbeleid vraagt inzet van de jongerenstraatcoaches. Zonder deze inzet is het niet mogelijk om alle onderdelen van het jongerenwerk voldoende te kunnen uitvoeren.

10. Kinderen in armoede
Met het Kindpakket ondersteunen wij kinderen uit gezinnen met een laag inkomen zodat zij kunnen meedoen aan activiteiten zoals sport, cultuur, zwemles en andere activiteiten. Sinds 2024 is de uitvoering van het Kindpakket gemandateerd aan Stichting Leergeld.

Financieel effect

Jaar	Bedrag
2027	€ 75.000
2028	€ 75.000
2029	€ 75.000
2030	€ 75.000

Onderbouwing bedrag
Het beschikbare budget bedraagt € 500.000. Dit budget is tot op heden niet herzien. Het bereik van het Kindpakket is de laatste jaren sterk gegroeid. In 2025 was sprake van een overschrijding van € 50.000 en voor 2026 wordt een overschrijding van € 75.000 verwacht. Het bereik is gegroeid van 516 huishoudens in 2023 naar 625 huishoudens in 2025, waarmee circa 1.240 kinderen worden bereikt.

Argument
Met het Kindpakket verkleinen we de gevolgen van opgroeien in armoede en dragen we bij aan gelijke kansen voor kinderen in Zutphen.

Kanttekening
Het Kindpakket is een open-eindregeling. Wanneer het bereik verder stijgt, nemen ook de uitgaven toe. Hierdoor bestaat het risico dat meer middelen nodig zijn.

11. Doorontwikkeling aanpak vroegsignalering bij betalingsachterstanden
Sinds 1 januari 2021 is vroegsignalering een wettelijke taak voor gemeenten. De gemeente ontvangt signalen van onder andere woningcorporaties, zorgverzekeraars, energie- en waterbedrijven en moet inwoners vervolgens proactief een hulpaanbod doen. Na vijf jaar ervaring is het tijd om de aanpak te evalueren en verder te ontwikkelen.

Financieel effect

Jaar	Bedrag
2027	€ 36.928
2028	€ 20.000
2029	€ 20.000
2030	–

Onderbouwing bedrag
De middelen worden ingezet voor telefonische benadering van inwoners (€ 20.000 in 2027 en € 18.000 in 2028 en 2029), uitbreiding van capaciteit en flexibilisering van huisbezoeken (circa € 45.000 per jaar), training en ontwikkeling van medewerkers (€ 5.000 per jaar) en verbetering van registratie en monitoring (incidenteel € 5.000). Binnen de reguliere begroting is financiële ruimte voor een deel van de benodigde middelen. Over drie jaar resteert een tekort van € 77.000.

Argument
De huidige aanpak bereikt inwoners relatief goed, maar leidt nog onvoldoende tot het accepteren van hulp. Door telefonische contacten meer als basis van de aanpak te gebruiken en huisbezoeken persoonlijker en flexibeler uit te voeren, wordt de kans vergroot dat inwoners eerder passende hulp accepteren.

Kanttekening
Het accepteren van hulp blijft afhankelijk van het gedrag van inwoners. Daarnaast kan zonder aanvullend budget de voorgestelde doorontwikkeling niet volledig worden uitgevoerd.

12. Continuïteit en professionalisering van centrumactiviteiten
De middelen zijn nodig om extra ambities te realiseren en de continuïteit en kwaliteit van centrumactiviteiten te waarborgen. Het gaat onder meer om de verdere professionalisering van de samenwerking met Stichting Zutphen Promotie, Stichting Binnenstadsmanagement en Stichting Ondernemersfonds Binnenstad Zutphen.

Financieel effect
Jaar Bedrag
2027 € 150.000
2028 € 150.000
2029 € 150.000
2030 € 150.000

Onderbouwing bedrag
Het betreft het structureel maken van eerder incidenteel toegekende middelen aan de Stichting Ondernemersfonds Binnenstad Zutphen. De middelen worden onder andere ingezet voor extra activiteiten, stadsaankleding en het beter in beeld brengen van cultuur en cultureel erfgoed.

Argument
De extra investering in evenementen en activiteiten draagt bij aan een levendige binnenstad. Daarnaast draagt stadsaankleding en een kwalitatief beter evenementenaanbod bij aan een betere stadsbeleving.

Kanttekening
Zonder structurele verhoging kan geen uitvoering worden gegeven aan de ambities voor versterking van de lokale economie, stadsbeleving en verdere professionalisering van de samenwerking.

13. Kabinet & Representatie
Kabinet & Representatie voert namens het bestuur activiteiten uit die bijdragen aan onze zichtbaarheid als college in de samenleving. De vraag naar verbindende activiteiten neemt toe.

Financieel effect
Jaar Bedrag
2027 € 120.000
2028 € 120.000
2029 € 120.000
2030 € 120.000

Onderbouwing bedrag
De structurele verhoging van € 120.000 bestaat uit: vuurwerkvrij evenement € 40.000, herdenkingen € 42.400, representatie € 19.800 en bijeenkomsten € 18.000.

Argument
De afgelopen jaren is sprake geweest van professionalisering en intensivering van de werkzaamheden, waaronder herdenkingen, representatie, bijeenkomsten en het vuurwerkvrije evenement. Hiermee wordt onder andere bijgedragen aan sociale cohesie.

Kanttekening
Zonder structurele verhoging kunnen de ambities op het gebied van sociale cohesie en het vuurwerkvrije evenement niet volledig worden uitgevoerd. Daarnaast moet worden gesneden in basistaken rond herdenken, representatie en bijeenkomsten.

14. Voortzetten Groenpunt
Sinds 2024 bestaat het Groenpunt in Zutphen. Inwoners met initiatieven om de openbare ruimte te vergroenen worden gefaciliteerd en ondersteund bij het realiseren van een klimaatadaptieve, natuurinclusieve en leefbare openbare ruimte.

Financieel effect
Jaar Bedrag
2027 € 40.000
2028 € 40.000
2029 € 40.000
2030 € 40.000

Onderbouwing bedrag
Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren is € 40.000 een realistisch bedrag voor de inhuur van de groenverbinder, de huur van een fysiek Groenpunt in de Energiewinkel en het beheer van de website.

Argument
Het Groenpunt is een laagdrempelige ingang voor inwoners met groene initiatieven en zorgt voor betrokkenheid van de samenleving bij klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Kanttekening
Zonder structurele financiële middelen kan het Groenpunt niet bestaan. Daarmee ontstaat het risico op stagnatie van vergroening en betrokkenheid van inwoners.

15. Bijdrage provincie Gelderland voor vijf verkeersregelinstallaties N348
De provincie Gelderland gaat eind 2027 aan de slag met de provinciale weg N348 in Zutphen. Vijf verkeersregelinstallaties worden vervangen op de kruisingen tussen de Voorsterallee en de Laan naar Eme. Op basis van de potentheorie leveren de betrokken wegbeheerders een bijdrage aan vervanging, beheer en onderhoud.

Financieel effect
Jaar Bedrag
2027 € 97.400
2028 € 111.500
2029 € 110.500
2030 € 110.300

Onderbouwing bedrag
De investeringskosten bedragen € 1.023.800. De kapitaallasten zijn gebaseerd op een afschrijvingstermijn van 15 jaar. Daarnaast zijn structurele onderhouds- en exploitatiekosten opgenomen.

Argument
De potentheorie is vastgelegd in provinciaal beleid. De kosten voor vervanging en onderhoud van een verkeersregelinstallatie worden verdeeld over de betrokken wegbeheerders naar rato van het aantal wegvakken dat zij op het geregelde kruispunt beheren.

Kanttekening
Over 15 jaar verzoekt de provincie Gelderland waarschijnlijk opnieuw om een bijdrage. Daarom wordt bij de Voorjaarsnota 2027 een plan gemaakt voor structurele borging.

16. Landelijke opening Nationale Monumentendagen in Zutphen
De landelijke opening van de Nationale Monumentendagen vindt in september 2027 plaats in Zutphen. Zutphen zet zich daarmee als jarige monumentenstad, 100 jaar monumentenzorg, landelijk op de kaart. Samen met de samenwerkingspartners wordt op basis van het projectplan een programma met nationale uitstraling gerealiseerd.

Financieel effect

Jaar	Bedrag
2027	€ 200.000
2028	–
2029	–
2030	–

Onderbouwing bedrag
De middelen worden ingezet voor het realiseren van een sterk programma met activiteiten in samenwerking met InZutphen, Comité Open Monumentendag en het Wijnhuisfonds.

Argument
De landelijke opening is gekozen vanwege 100 jaar monumentenzorg in Zutphen en sluit aan bij het jaarthema van het Erfgoedcentrum Zutphen. De middelen maken een programma mogelijk met nationale uitstraling dat toegankelijk is voor inwoners en bezoekers.

Kanttekening
Zonder deze middelen kan het projectplan niet volledig worden uitgevoerd. De landelijke opening krijgt dan een meer versoberde lokale uitwerking en uitstraling.

Vervolg
Na besluitvorming door de gemeenteraad worden de voorgestelde wijzigingen als programmabegrotingswijziging verwerkt in de Programmabegroting 2027-2030.

De uitvoering van de afzonderlijke voorstellen vindt plaats binnen de daarvoor verantwoordelijke teams. De financiële voortgang wordt gevolgd via de reguliere planning- en controlcyclus.

Bijlagen
Geen